



5. august 2025

EM2025/108

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om valg til Inatsisartut, således at borgere uden dansk indfødsret kan opnå valgret, hvis de opfylder nærmere fastsatte kriterier (grønlandsk borgerskab).

(Siumut)

Begrundelse

Formålet med dette beslutningsforslag er at tilpasse det grønlandske demokrati til nutidens samfundsforhold og at fremme en bredere og mere lige deltagelse i det politiske liv. Ifølge gældende lovgivning har kun personer med dansk indfødsret valgret til Inatsisartut, hvilket udelukker personer med stærk tilknytning til Grønland – herunder personer, der har boet og bidraget til det grønlandske samfund i mange år, men som ikke har dansk statsborgerskab.

Dette er efter Siumuts opfattelse ikke i overensstemmelse med ånden i et moderne, åbent og inkluderende demokrati, hvor deltagelse bør baseres på faktisk tilknytning til samfundet snarere end alene på dansk statsborgerskab, som Grønland ikke selv har kompetence til at tildele.

Det bør være muligt for Inatsisartut at fastlægge kriterier for, hvem der skal betragtes som grønlandsk borger, og dermed give valgret til personer uden dansk statsborgerskab, men med dokumenteret og vedvarende tilknytning til landet.

Eksempler på sådanne kriterier kunne være:

- Minimumsperiode for ophold i Grønland.
- Arbejdsmarkedsdeltagelse og bidrag til samfundet.
- Sproglige kompetencer i grønlandsk og/eller dansk.
- Kulturel eller familiemæssig tilknytning.

Det vil skabe en valgret baseret på grønlandske forhold og styrke den demokratiske repræsentation. Samtidig kan det fungere som en model for eksisterende lovgivning, der forsøger at definere, hvem der betragtes som 'grønlander' – for eksempel i regler om uddannelsesstøtte og lignende.



Gældende ret og internationale forpligtelser

Efter gældende ret, jf. Inatsisartutlov om valg til Inatsisartut¹, §1, stk. 1, kræves det for valgret, at man er dansk statsborger, har fast bopæl i Grønland og er fyldt 18 år.

Men da Grønland ikke selv har kompetence til at tildele dansk statsborgerskab som efter Grundlovens §44² alene kan gives ved lov i Folketinget, har det grønlandske selvstyre ikke indflydelse på en central forudsætning for valgret.

Til gengæld har Grønland ifølge Selvstyreloven³ vidtgående kompetence til at fastlægge egne regler på en række områder, herunder valg til Inatsisartut.

Forslaget bør også ses i lyset af internationale menneskerettigheder, herunder FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder⁴, artikel 25, som sikrer retten til at deltage i det offentlige liv og afgive stemme ved frie valg. Selvom konventionen tillader visse betingelser for valgret (fx statsborgerskab), skal disse være objektive, rimelige og ikke diskriminerende.

Derudover fastslår FN's erklæring om menneskerettigheder⁵, artikel 21, princippet om folkelig deltagelse i samfundets styre, hvilket dette forslag også søger at fremme.

Behov for en ny lov om grønlandsk borgerskab

For at gennemføre ændringer i valgretten på en retssikker og bæredygtig måde, opfordrer Siumut Naalakkersuisut til også at udarbejde forslag til en lov om grønlandsk borgerskab, som klart definerer, hvem der har ret til at deltage i Grønlands demokratiske processer.

Denne lov bør fastsætte transparente og objektive kriterier for opnåelse af grønlandsk valgret, og der bør i udarbejdelsen tages højde for både grønlandske forhold og internationale forpligtelser – herunder menneskerettigheder og ikke-diskrimination.

Styrkelse af demokratiet

Med dette forslag ønsker Siumut at styrke demokratiet og dets folkelige legitimitet ved at sikre, at flere borgere med reelt tilhørsforhold til Grønland kan deltage i beslutningsprocesserne – også selv om de ikke har dansk statsborgerskab.

Valgret bør ikke afhænge af tilfældigheder eller juridiske barrierer udenfor Grønlands kontrol, men i højere grad af faktisk tilknytning til det grønlandske samfund.

¹ https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2020/l-14-2020?sc_lang=da

² <https://www.ft.dk/da/dokumenter/bestil-publikationer/publikationer/mingrundlov/min-grundlov/kapitel-5/paragraf-44>

³ <https://ina.gl/media/n0hhudsy/d-inatsisartut-website-inatsisartutgl-media-10562-selvstyreloven-web-a4-dk.pdf>

⁴ <https://menneskeret.dk/monitorering-0/internationale-rapporter/menneskerettighedskonventioner/fns-konvention-borgerlige>

⁵ <https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/danish-dansk>



Med dette forslag opfordrer Siumut Inatsisartut til at gå forrest i udviklingen af et mere inkluderende og moderne demokrati, og vi imødeser en konstruktiv debat i salen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Det forventes, at lovforberedelsesarbejdet vil kræve en AC-fuldmægtig i et år, svarende til en omkostning på 500.000 kr.

På grund af forslagens komplekse karakter er det sandsynligt, at det vil kræve en grundig og omfattende behandling, som vil kunne kræve mere administrativ tid. Målet er at udarbejde et afbalanceret lovforslag, der både respekterer grønlandske borgeres rettigheder og lever op til internationale retslige forpligtelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser for private:

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Der forventes ingen økonomiske eller administrative byrder for borgerne. Til gengæld vurderer Siumut, at forslaget vil fremme demokratisk deltagelse og give borgerne et klarere billede af deres rettigheder og muligheder gennem et grønlandsk borgerskab.